ఆకలి

ఆ రాత్రిని వర్ణించమని ప్రబంధకవి నడిగితే – 'దేశాంతరమేగిన భర్త ఎంతకాలమునకూ రాక, వంత జెందుతూ, నల్లచీర ధరించిన ప్రోషితభర్తృకవోలె నున్నది' అంటాడు. ప్రసిద్ధ వారపత్రికలో సీరియల్ నవలలు రాసే ప్రముఖరచయిత్రి నడిగితే 'అగ్నిసాక్షిగా వివాహమాడిన తన దైవం తనని అపార్థం చేసుకుని, పాదాల చెంత ఇంత చోటివ్వడానికి కూడా నిరాకరించగా, ఆవేదనతో క్రుంగి కృశించి నశిస్తున్న భారత స్త్రీ హృదయంలా అంధకారబంధురమై వున్నది' అంటుంది. వయసూ, మనసూ మండుతున్న ఇవ్వాల్టి కవి నడిగితే "బూర్జువాలు, భూస్వాములు, దొంగనాయకులు, వినాయకులూ పీడితప్రజల మొహాలపై కప్పిన బాధల, భయాల, కుట్రల, మోసాల ముసుగులా వుంది ఈ రాత్రి" – అంటాడు.

ఎవరేమంటేనేం, అది రాత్రి, చీకటి రాత్రి. ఎనిమిదిగంటలవరకూ చీకటి పెరిగిన రాత్రి.

అది పల్లెటూరు గనుక, ప్రభుత్వం వారి 'గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి కార్యక్రమాలు' ఇంకా ఆ వూరి దాకా చేరలేదు గనుక – ఎనిమిది గంటల చీకటి రాత్రి ఆ వూరి సందులలో గొందులలో చీకటిగానే వుంది. రోడ్ల మరమ్మత్తుల కని మంజూరు చేయించిన యాభైవేల రూపాయలూ పంచాయతీ బోర్డు ప్రెసిడెంటు బందరు నేతిమిఠాయి తిన్నట్టు తినేశాడు గనక – ఆ వూరి సందులూ, గొందులూ గోతులు గోతులుగా, ఆ వేళ పగలే వానకురిసింది కనుక బురద బురదగా వున్నాయి.

చీకటి చీకటిగా, గోతులు గోతులుగా, బురద బురదగా వున్న ఆ సందులలో గొందులలో, ఒక చేతిలో మట్టి దాక, మరో చేతిలో పుచ్చిపోయిన కర్రా పుచ్చుకుని, బురదలో జారి పడకుండా కర్ర గుచ్చి నడుస్తూ, ప్రతి ఇంటి గుమ్మం ముందూ ఆగి – "మాదాకాబళం తల్లీ" అని అరుస్తున్నాడు, ఆ వూళ్ళో చాలాకాలంగా బిచ్చమెత్తుకు బతుకుతున్న నారిగాడు.

వాడి కేక చాలామంది అమ్మలకీ, తల్లులకీ వినిపించడం లేదు. చాలామంది వినిపించుకోవడం లేదు. వినిపించుకున్న వాళ్ళలో కొందరు లేదు, పొమ్మంటున్నారు. కొందరు చెయ్యారుకోలేదు; పొమ్మంటున్నారు, కొందరు భోజనాలై పోయాయి, ఏం మిగలలేదంటున్నారు. కొందరింకా భోజనాలు కాలేదు, మళ్ళీ రమ్మంటున్నారు. కసిరే వాళ్ళు కొందరు, కరిచేవాళ్ళు కొందరు, విదిలించేవాళ్ళు కొందరు, విసిరికొట్టేవాళ్ళు కొందరు.

నారిగాడు తిరిగాడు, తిరిగాడు; ఆశ చావక. ఆకలి చావక ఎనిమిదన్నర, తొమ్మిది, తొమ్మిదిన్నరదాకా తిరిగాడు. ఆ వూళ్ళో ఇల్లాళ్ళందర్నీ అన్నపూర్ణలన్నాడు, లక్ష్మీదేవులన్నాడు; పిల్లల్లేనివాళ్ళకి పండంటి బిడ్డలు ఇంటినిండా తిరుగుతారన్నాడు; పిల్లలున్నవాళ్ళకి కోడళ్ళొస్తారన్నాడు; అల్లుళ్ళొస్తారన్నాడు; నిన్నటినుంచీ తిండి లేదన్నాడు; ఆకలి మండిపోతోందన్నాడు: చచ్చిపోతున్నానన్నాడు; చచ్చి మీ కడుపున పుడతానన్నాడు; చేతులెత్తి మొక్కాడు; వేడుకున్నాడు; ఏడ్చాడు; ''మాదాకబళం తల్లీ!'' అని అరిచాడు; అరవలేనంత వరకూ అరిచాడు. తిరగలేనంత వరకూ తిరిగాడు.

కాని, పాచిపోయిన అన్నం మెతుకులో గుప్పెడూ, చద్దికంపు కొట్టే పచ్చడేదో పిసరంతా తప్పితే ఆ పూట నారిగాడికి మరేం దొరకలేదు. అన్నం పెట్టనివాళ్లని తిట్టుకుంటూ, దేవుణ్ణి తిట్టుకుంటూ, తనని తాను తిట్టుకుంటూ, మండుతున్న కడుపుతో, తడబడుతున్న కాళ్ళతో మెల్లగా వెళ్ళి, చెరువుగట్టున పాకలో కూలబడ్డాడు నారిగాడు.

ఆ పాక శిథిలావస్థలో వుంది. పాకముందున్న గాంధీగారి విగ్రహానికి ఒక చెయ్యి విరిగిపోయి వుంది. కాలు ఇవ్వాళో, రేపో విరగడానికి సిద్ధంగా ఉంది. ఊళ్లో మగాళ్ళు తీరిగ్గా వున్నపుడు కూచోడానికని ఆ పాక వేశారు. కాని ఇప్పుడది బిచ్చగాళ్ళకీ, దొంగచాటుగా సిగరెట్లు కాల్చే స్కూలు కుర్రాళ్ళకీ, జూదగాళ్ళకీ మాత్రమే ఉపయోగపడుతోంది. ఆ పాక స్థానంలో మంచి పెంకుటి షెడ్ వేయించడానికని మంజూరైన యిరవైవేల రూపాయల్లో సగం మాత్రమే తను తిని, మిగతా సగమూ మిగతా మెంబర్లకి పంచాడు, పంచాయతీ బోర్డు ప్రెసిడెంటు.

ఆ చద్ది పచ్చడే కలుపుకుని, ఆ పాచిపోయిన మెతుకులే తిన్నాడు నారిగాడు. ఆకలి ఆవగింజంతయినా తీరలేదు. చెరువులో కెళ్ళి కడుపు నిండా నీళ్ళు తాగాడు. మళ్ళీ వచ్చి పాకలో కూర్చున్నాడు.

చీకటి చిక్కబడింది. ఊరంతా నిద్రపోతోంది. నారిగాడు మాత్రం నిద్రరాక, ముసురుతున్న ఆలోచనల్నీ, దోమల్నీ వదిలించుకోలేక, పాకలో ఒక మూల చింకి దుప్పటి మీద దొర్లుతున్నాడు.

రాత్రికి నడివయసొచ్చింది. చీకటి పూర్తిగా నలుపెక్కి, నిండుగా బలిసి, అంతటా నిండి ఉంది. కాటుకలాంటి ఆ చీకటిలో కన్ను పొడుచుకన్నా ఏమీ కనబడ్డం లేదు. కీచురాళ్ళ కూతలు తప్ప మరేం వినబడ్డం లేదు.

ఆ చీకటిలో, ఆ నిశ్శబ్దంలో గాంధీగారి విగ్రహానికవతల, రేవు దగ్గరలో బురదలో దబదబా వినిపించిన అడుగుల చప్పుడు ఏమిటో నారిగాడి కర్థం కాలేదు. చెవులు రిక్కించుకుని విన్నాడు.

ఒకరు కాదు, ఐదారుగురు మనుషులు గబగబా, కంగారుగా నడుస్తున్న చప్పుడు. ఆ చప్పుడు కాస్సేపు ఆగిపోయింది. ఆ తరువాత ఇద్దరో, ముగ్గురో చెరువులో దిగిన చప్పుడు, బరువైన వస్తువేదో చెరువులో పడేసిన చప్పుడు, నీళ్ళ చప్పుడు, నీళ్ళ అడుగు నుంచి వస్తున్న బుడగల చప్పుడు.

నారిగాడి గుండె దడదడలాడింది. ఊపిరి బిగబట్టి కూర్చున్నాడు.

చెరువు వొడ్డు నుంచి మళ్ళీ తిరిగొస్తున్న పాదాల చప్పుడు. గబగబా, కంగారుగా నడుస్తున్న పాదాల చప్పుడు.

దోమ ముక్కులో దూరి నారిగాడికి తుమ్మొచ్చింది. ఎంత ఆపుకుందామనుకున్నా ఆగలేదు. తుమ్మేశాడు. పాదాల చప్పుడు ఆగిపోయింది.

''ఎవర్రా అక్కడ?'' చీకటిలోంచి బండగా వున్న ఒక గొంతు అడిగింది.

నారిగాడు మాట్లాడలేదు. రెండు పాదాలు బలంగా అడుగులేస్తూ తనవేపు.. పాకలోకి వస్తున్నచప్పుడు..

లీలగా ఒక మనిషి ఆకారం.. నారిగాడి మొహాన టార్చిలైటు వెలిగింది. కళ్ళు మిరుమిట్లు గొలిపి గట్టిగా మూసుకున్నాడు. లైటారిపోయింది. "నువ్వేం జేత్తన్నావురా ఇక్కడ?" మళ్ళా ఆ బండ గొంతే గర్జించింది.

నారిగాడు వణికిపోతూ, "ఏం లేదు దొరా.. ఏం లేదు. ఇక్కడ పడుకున్నాను" అన్నాడు.

"ఏం చూశావ్?" మళ్ళీ ఓ గద్దింపు.

"ఏం లేదు దొరా.. ఏం లేదు.. నేనేం చూళ్ళేదు!".

''రేపొద్దున ఎక్కడైనా ఏమైనా కూశావంటే నీ ప్రాణం దక్కదు జాగ్రత్త!'' పాదాలన్నీ మళ్ళీ కదిలి గబగబా నడుస్తున్న చప్పుడు. దూరంగా వెళ్ళిపోయిన చప్పుడు.

ఆ చప్పుడు ఆగిపోయాకగాని నారిగాడి ప్రాణం కుదుటబడలేదు. జరిగిందేమిటో కొంత అర్థమైంది. ఆ బండ గొంతు ఎవరిదో గుర్తుపట్టాడు. ఆ వూరి మున్సబు రాఘవయ్య గొంతది. చెయ్యీ, కాలూ సరిగా వున్న రోజుల్లో మున్సబు గారి గొడ్ల చావిట్లో కొంతకాలం పని చేశాడు నారిగాడు.

★★★

తెల్లవారింది. కావిళ్ళేసుకుని నీళ్ళకోసమొచ్చిన వాళ్ళు – చెరువులో తేల్తున్న శవం చూచి బయటకి లాగారు. చిన పార్టీలో ముఖ్యుడైన రంగారావు శవమది. ఆ వూళ్ళో రెండే పార్టీలున్నాయి. పెదపార్టీ, చినపార్టీ అని. పెదపార్టీకి మున్సబు రాఘవయ్య నాయకుడు. మున్సబుకి కంటకంగా తయారయ్యాడు రంగారావు. కంటకాల్నీ, కంటిలో నలుసుల్నీ ఎలా తీసిపారెయ్యాలో మున్సబుకి బాగా తెల్సు.

రంగారావు ఎలా చచ్చిపోయాడో వూళ్ళో వాళ్ళకి తెలీదు. ఇదేదో పెద పార్టీ వాళ్ళే చేయించి వుంటారని అనుమానించినా ఆధారాలేమీ దొరక్క, పైకి ఏమీ అనలేక, పోయారు చినపార్టీ వాళ్ళు. పోలీసులకి తెలిస్తే అనవసరపు కేసులూ, గొడవలూ జరుగుతాయని జడిసి, తొందర తొందరగా శవానికి అంత్యక్రియలు జరిపించేశారు రంగారావు బంధువులు.

రంగారావు చావు గురించి వూరంతా గగ్గోలుగా వుంది. వదంతులు, రకరకాల వ్యాఖ్యానాలు. ఊహాగానాలు; కథలు; పొద్దు మూరెడెక్కి, బారెడెక్కి ఇంకా పైకెక్కి నడినెత్తిమీది కొచ్చింది. రాత్రి జరిగిన సంఘటన గొంతులో.. బయటికి కక్కా లేని మింగా లేని రహస్యం..గుండెలో నిప్పులా రాజుకుంటున్న నిజం.. ఏమీ చెయ్యలేని స్థితి.. మనసు నిండా ఏదో భయం.. దిగులు.. బ్రతుకు మీద విరక్తి... మనుషుల మీది కోపం.. అసహ్యం.. రాత్రి కూడా కడుపు నిండకపోయినా, కడుపు నిండా తిని రెండు రోజులైనా బిచ్చానికి బయల్దేర బుద్ధికాలేదు వారిగాడికి.

సాయంత్రమైంది. మళ్ళీ రాత్రి వచ్చింది. మళ్ళీ చీకటి పడింది. చీకటి మళ్ళీ పెరుగుతోంది. నారిగాడింక ఆకలి బాధకి తట్టుకోలేకపోతున్నాడు. అడుక్కోటానికి బయల్దేరాడు.

చీకటి చీకటిగా, గోతులు గోతులుగా, బురద బురదగా వున్న సందుల్లో, గొందుల్లో ప్రతి ఇంటి ముందూ ఆగి, "మాదాకబళం తల్లీ!" అని అరుస్తూ మళ్ళీ ఓపికున్నంతవరకూ తిరిగాడు. ఇవ్వాళకూడా ఏ తల్లీ దయతల్చలేదు. నారిగాడు మున్సబు ఇంటిముందు కొచ్చాడు. అలవాటు ప్రకారం అరవబోయి మానేశాడు. "ఛీ! సావనన్నా సత్తాగాని, ఈ ఇంటి కూడు తినకూడదు. తినకూడ" దనుకున్నాడు. ముందుకెళ్ళిపోయి పక్క ఇంటి గుమ్మం ముందాగి "మాదాకబళం తల్లీ!" అని అరిచాడు.

ఆ తలుపు తెరుచుకోలేదు గాని మున్సబు ఇంటి తలుపు తెరుచుకుంది. నౌకరు బయటకొచ్చి "నారిగా!" అని పిలిచాడు. నారిగాడు వినిపించుకోనట్టుగా అక్కడ నిలబడ్డాడు. నౌకరు మళ్ళీ పిలిచాడు. నారిగాడికి వెళ్ళక తప్పింది కాదు. నౌకరు గిన్నెడన్నమూ, కూరా, పచ్చడీ నారిగాడి దాకలో కుమ్మరించాడు. దాక నిండిపోయింది. ఇంకే ఇంటికీ వెళ్ళకుండా చెరువు గట్టుమీద పాకలో కొచ్చేశాడు.

ఆకలి బాధ విపరీతంగా వుంది. అయినా మున్సబు గారింట్లో పెట్టిన అన్నం తినబుద్ధి కాలేదు నారిగాడికి. "తినకపోతే సచ్చిపోతానేమో!" అనుకున్నాడు. సచ్చినా సరే, ఈ కూడు మాత్రం తినకూడదనుకున్నాడు. దాకలో వున్న అన్నమంతా పాక ముందు కుమ్మరించేశాడు. మళ్ళీ లోపలికెళ్ళి ముసుగెట్టు క్కూచున్నాడు.

ఆకలితో పేగులు లుంగలు చుట్టుకుపోతున్నాయి. సత్తువ లేక నరాలు లాగుతున్నాయి. నోరు పిడచ కట్టుకుపోయినట్టనిపించింది. మెల్లగా లేచి వెళ్ళి రేవులో దిగాడు. నీళ్ళు నోట్లో పోసుకుంటే పళ్ళు జివ్వున లాగాయి. ఆ చల్లదనం భరించలేక రెండు గుక్కలు తాగి వచ్చేశాడు. మళ్ళీ పాకలో కొచ్చి కూర్చున్నాడు. తాగిన నీళ్ళ ఖాళీగా వున్న పొట్టలో చల్లగా మండి, ఆకలి మంట ఇంకా పెంచినట్టనిపించింది. గాలి చలిగా వుంది. చలిగాలితో పాటు పారేసిన కూర వాసన. ఆ వాసనకి ఆకలి మరీ ఎక్కువైనట్టనిపించింది. నారిగాడు మనస్సులోనే తర్కించుకున్నాడు. "ఒక్క మున్సబన్న మాటేంటి? ఈ లోకంలో ఎంతమంది ఎన్నెన్ని గోరాలు సెయ్యటం లేదు? పాపం సెయ్యనోడెవడు? ఇంతకంటే ఎక్కువ కూనీలు సేసినోళ్ళెందరు లేరు? మునసబు కూనీ చేశాడని, ఆయన పెట్టిన కూడు తినకుండా కూకుంటే ఎవడికి

నష్టం? నాకే... కూడు లేకపోతే సత్తాను... ఎవడెట్టా సత్తే నాకెందుకు? ఎవడి పాపాన ఆడే బోతాడు. బతికిన నాల్రోజులూ కళ్ళు మూసుకుని పొట్ట గడుపుకుంటే సాలు. అన్నం కోసం పుట్టిన జీవుడిది. అన్నం కంటే ఎక్కువేముంటుంది?" అనుకున్నాడు.

గబగబా లేచివెళ్ళీ పాకముందు పారేసిన అన్నమూ, కూరా, పచ్చడీ పైపైన దాకలో కెత్తుకున్నాడు. లోపలి కొచ్చి కూర్చుని, ఆవురావురుమంటూ తినేశాడు. కడుపు నిండింది. చింకి దుప్పటి ముసుగెట్టుకు పడుకున్నాడు.

"కూర కమ్మగా వుంది. రేపు కూడా మున్సబు గారింట్లో కూరా, పచ్చడీ అడుక్కోవాలి" అనుకుంటూ, ఆవులించి కళ్ళు మూసుకున్నాడు.

ఆ మూసుకున్న కళ్ళు మళ్ళీ తెరుచుకోనేలేదు.

(వసుధ మాసపత్రిక - ప్రారంభ సంచిక - 1971)